

Welkom in mijn wijk

Wijkgericht werken september 2012

Voorwoord

Met plezier bied ik u het plan “Wijkgericht werken” aan. Een beschrijving van een vraaggerichte werkwijze voor de instandhouding en verbetering van de leefbaarheid en sociale samenhang in dorpen en wijken.

Het vraaggericht werken is gebaseerd op de visie die daarover is geformuleerd in het coalitieakkoord@Breda en het collegeprogramma 2010-2014.

Wijkgericht werken

Doel van het wijkgericht werken is het versterken van de realisatiekracht in de wijk. Meer resultaat halen uit afzonderlijke activiteiten door samenwerking en afstemming tussen partijen en het stimuleren van burgerkracht. Wijkgericht werken wordt toegepast in alle Bredase wijken. Wijkgericht werken is in de wijkontwikkelingswijken een logisch vervolg op het programma wijkontwikkeling.

Het wijkgericht werken staat synoniem voor vraaggericht werken op wijkniveau; samen denken, samen keuzes maken en samen doen. Het sluit aan bij de behoefte van de stad en de wijk, werken vanuit het principe van gedeelde verantwoordelijkheid van gemeente, corporaties, politie, scholen, verenigingen, burgers en bedrijven. De focus is daarbij gericht op het beoogd effect, duurzaam resultaat en efficiency.

De wijk is bij uitstek de schaalgrootte waarin de belangen van verschillende partijen samen komen. De wijk is hét platform waar de gemeente en andere partijen vorm kunnen geven aan “gedeelde verantwoordelijkheid” voor het wonen, werken en verblijven in hun directe leefomgeving.

Herverdeling verantwoordelijkheden tussen gemeente en burgers.

Het herverdelen van verantwoordelijkheden tussen gemeenten, inwoners en partners is voor alle partijen een uitdaging. We staan met z'n allen aan het begin van een nieuwe samenwerking, waarbij eigen verantwoordelijkheid nemen voorop staat. Dit gaat niet zonder slag of stoot en soms gaan de kosten voor de baat. Zo is er bijvoorbeeld in het kader van “Opgeruimd Breda” in eerste instantie extra tijd en geld nodig om inwoners en partners te bewegen verantwoordelijkheden voor het beheer van de openbare ruimte op zich te nemen en om deze verandering in goede banen te leiden.

Van het wijkgericht werken wordt dan ook niet minder dan een sociale innovatie verwacht, om de herverdeling van verantwoordelijkheden slim in duurzame banen te leiden.

Deze aanpak sluit aan bij de landelijke ontwikkeling waarbij gemeenten steeds meer gaan opereren als gelijkwaardige partners in vitale coalities rondom een specifiek vraagstuk. Met het wijkgericht werken wordt dit nuchter, pragmatisch en met doorzettingsvermogen opgepakt.

Wijkplannen en wijkmanagers

De wijkplannen zijn het instrument voor het wijkgericht werken. Zij zijn een hulpmiddel voor het bereiken van het gewenste resultaat. In de wijkplannen wordt de logica van de wijk gekoppeld aan het beleid. Centraal staat het gezamenlijk met inwoners en partners vaststellen van de prioriteiten binnen de uitvoering van het beleid. Wijkbewoners bepalen met de andere partijen welke knelpunten er zijn in de wijk, welke knelpunten aangepakt moeten worden (keuzes maken), hoe die aangepakt kunnen worden en wat hun eigen bijdrage daarin is.

Vraagstukken worden zoveel mogelijk integraal op wijkniveau opgepakt: de sociale, fysieke (ruimtelijke), economische, culturele en milieudoelen worden zo veel mogelijk op elkaar afgestemd. Bij deze afstemming speelt de Wijkmanager een cruciale rol.

Aanloop

Nog geen jaar geleden is begonnen met het ontwikkelen van het wijkgericht werken. Deze notitie is daarvan het resultaat. Belangrijk voor het wijkgericht werken was de aanstelling van de wijkmanagers Harrie Verhallen, Irma Dekker en Henk van der Corput, in maart 2012. Vanaf dat moment kon het wijkgericht werken volop van start gaan.

De informatie die de wijkmanagers in hun eerste contacten met de wijken en dorpen al hebben opgehaald is in de notitie verwerkt. Dat geldt ook voor de informatie uit het verkennend gesprek met de woningcorporaties.

Bob Bergkamp

Wethouder Wonen en Leven

Inleiding

De notitie “Welkom in mijn wijk” is opgebouwd uit de volgende onderdelen:

1. wijkgericht werken
2. wijkmanagement
3. wijkplannen.
4. gebiedsindeling
5. vervolg en planning
6. communicatie en financiën

Met het wijkgericht werken laten we het aanbodgericht, “van binnen naar buiten” werken, achter ons. Wijkgericht werken is een dynamisch proces dat in de Bredase samenleving tussen gemeente, professionele organisaties en burgers inhoud krijgt. Wijkgericht werken is dan ook voortdurend in ontwikkeling, en daarbij steeds gericht op haalbare effecten in de wijken op het gebied van leefbaarheid. Daarom is deze notitie dan ook geen eindnotitie maar een startdocument met daarin de uitgangspunten en hoofdlijnen van de wijkgerichte aanpak die de gemeente Breda hanteert.

Op deze basis gaan de wijkmanagers, samen met de wijkbeheerders, stadsmariniers en andere collega’s die werkzaam zijn in de wijken, invulling geven aan het wijkgericht werken. De wijkmanagers spelen in het wijkgericht werken een centrale rol. Deze rol komt na de beschrijving van het wijkgericht werken, aan de orde. Vervolgens wordt ingegaan op de wijkplannen; compacte, beeldende kaders die zorgen voor effectieve en efficiënte uitvoering van het beleid. De eerste stap die Wijkzaken zet is een uniform gehanteerde gebiedsindeling (buurten – wijken - districten). Hiermee is ook invulling gegeven aan de betreffende reorganisatieopdracht.

Niet alle wijken kunnen tegelijkertijd van een wijkplan worden voorzien. De plannen zullen gefaseerd opgesteld worden. In het laatste onderdeel van deze notitie wordt de planning aangeven.

1 Wijkgericht werken

De wijk is het logische schaalniveau waarin verschillende belangen van verschillende actoren samen komen. Als wijkgericht werken uitgevoerd wordt in een klimaat waarin wijkpartijen en –bewoners samen tot oplossingen komen en ieder zijn verantwoording neemt, verbetert de leefbaarheid in de wijk en wordt de wijk aantrekkelijker als woon-, werk- en verblijfsomgeving. Een gedeeld, herkenbaar en duurzaam publieke domein (sociaal en fysiek), waar burgers zelf mee verantwoordelijk voor zijn en invulling aan geven, is namelijk een belangrijke factor voor het welbevinden. Het gaat per slot van rekening om hun directe woon- en leefomgeving.

Het wijkgericht werken heeft de volgende doelen:

1. *versterken van realisatiekracht in de wijken;*
2. *genereren van actief burgerschap en de opbouw van een duurzame wijkinfrastructuur*
3. *vervullen van positief kritische partnerschap voor het bestuur*
4. *effectieve en efficiënte koppeling van onze doelen en middelen aan die van anderen*

Met wijkgericht werken wordt ook invulling gegeven aan verdeling van verantwoordelijkheden uit het collegeakkoord. Wijkbewoners nemen via meedenken, meebesluiten en meedoen verantwoordelijkheid voor wonen, werken, vrijetijdsbesteding etcetera in hun wijk. De gemeente en andere professionals ondersteunen daar waar nodig en nemen hun regisserende rol. Zo is bijvoorbeeld het beheer- en onderhoudsniveau van de openbare ruimte op het niveau basiskwaliteit, de taak en verantwoordelijkheid van de gemeente. Door via wijkgericht werken de beheer- en inzet van de gemeente te combineren met de inzet van andere organisaties in de wijk en te stimuleren dat gebruikers een actieve rol in het beheer op zich nemen, zal deze basiskwaliteit verhoogd worden. Bovendien ontstaat er door verbinding van organisaties en bewoners een grotere sociale cohesie waardoor ook in dat opzicht de kwaliteit van de leefbaarheid in de wijk verbetert.

De volgende uitgangspunten zorgen voor succesvol Bredase wijkgericht werken:

- 1. Wijkgericht werken sluit aan bij behoeften van de wijk.
Wijkgericht werken brengt beleidsdoelen en behoeften van de wijk samen. Wijkgericht werken werkt volgens het 'Agora-principe'. De wijk en het wijkgericht werken is de verbindingsplek, (de Agora = marktplein) waar vraag en aanbod bij elkaar komen, keuzes gemaakt worden die vervolgens opgepakt worden. Gelijkwaardigheid van partijen en gerichtheid op overeenstemming en resultaat is daarbij uitgangspunt. Alleen wat nodig is wordt opgepakt.*
- 2. Wijkgericht werken is resultaatgericht uitvoeren. Gemeentelijk beleid is daarbij uitgangspunt.
Gemeentelijk beleid vormt het kader voor wijkgericht werken. Echter, in een dynamische context met diverse actoren kan het beleidskader buiten beeld raken. Het productief hanteren van de gemeentelijke kaders vereist balanceerkunst van de wijkmanager en ook van de andere wijkprofessionals. De resultaatgerichte aanpak vereist dat ze met beslissruimte en mandaat, maximaal inspelen op kansen die zich in de wijk voordoen, niet blanco, maar binnen de geldende gemeentelijke beleidsuitgangspunten. Het balanceren is geen doel op zich, maar de manier om maximaal en duurzaam resultaat in de wijk te behalen. Dit vereist dat voordat activiteiten opgepakt worden, de gewenste doelen en resultaten duidelijk zijn en daarover tussen partijen overeenstemming is. Het meerjarig integraal wijkplan is mede om die reden een cruciaal instrument binnen het wijkgericht werken. Op basis van een gedeelde analyse wordt gezamenlijk besloten tot een concrete, resultaatgerichte uitvoering. Partijen worden daarmee partners.*
- 3. Wijkgericht werken werkt vanuit het principe van gedeelde verantwoordelijkheid van burgers, professionele partners en gemeente, op basis van gelijkwaardigheid.
Sociale verbanden zijn een belangrijke drager voor het welzijn van burgers. Deze verbanden managen burgers in het algemeen uitstekend zelf. Daar waar aanvullend professionele ondersteuning nodig is, bijvoorbeeld op het gebied van wonen en zorg, hebben professionele partners als corporaties en de zorginstellingen een rol. Tot slot zijn er nog overheidstaken zoals het beheer en onderhoud van wegen, waarvoor de gemeente verantwoordelijk is. De meerwaarde van de wijkgerichte aanpak is dat de verschillende taken en verantwoordelijkheden gecombineerd opgepakt worden. De wijk kan in dit verband beschouwd worden als een dynamisch netwerk waarin door gezamenlijk meedenken, meebesluiten en meedoen ingezet wordt op duurzame verbetering van de woon- en leefsituatie. De wijkmanager heeft daarin een sleutelpositie.*

Parkhoeve Noord en de Buurtonderneming zijn voorbeelden van projecten die integraal wijkgericht "van buiten naar binnen" tot stand gebracht zijn en nu verder verduurzaamd worden.

2 Het wijkmanagement

Het wijkmanagement bestaat uit de wijkmanager, vooral opererend op het tactische “plan”- niveau en de wijkbeheerders sociaal en fysiek met name opererend op het operationele niveau; “het activiteitenprogramma”. Het wijkmanagement staat in een directe en stevige verbinding met de relevante partijen in de wijk en binnen de gehele gemeentelijke organisatie. In de wijk zijn dit de bewoners en partijen als woningbouwverenigingen, ondernemers, onderwijs. Binnen de gemeente is dit name met de projectmanagers en beleidsmakers van de directie Ontwikkeling, specifiek met projectmanagers wijkontwikkeling van Wonen en Samenleven, de projectmanagers van Ruimte en van ECO en de stadsmariniers.

De wijkmanager

De wijkmanager vervult als “spin in het web” een coördinerende rol in het wijkgericht werken.

1. *De wijkmanager is de procesmanager en verbinder tussen “buiten” (de wijk) en “binnen” (het stadskantoor).*

De wijkmanager heeft kennis van de wijk. Hij/zij weet wat de wijk wil en kent de behoeften en denkbeelden van de wijkbewoners en organisaties/instellingen die actief zijn in de wijk.

De wijkmanager confronteert deze behoeften met het geldend beleid en analyses en zet de uitkomst om in een gedeelde aanpak.

2. *De wijkmanager functioneert als het geweten van de wijk*

De wijkmanager zorgt vanuit de kennis van de wijk dat beleid gefocust wordt op de wijk en tot resultaat leidt. De wijkmanager heeft daarmee een belangrijke signalerende en bewakende functie.

Naar “binnen” toe zorgt de wijkmanager ervoor dat de behoeften van de wijk wordt gekend en erkend en een plaats krijgen in het beleid. Naar de wijk toe zorgt de wijkmanager ervoor dat er begrip en draagvlak ontstaat voor het beleid. “

Zo zorgt de wijkmanager voor een goede “inbedding” van het stedelijke speelbeleid in de wijk.

3. *De wijkmanager verzorgt het contact met de wijk.*

Voor een effectieve, efficiënte en transparante beleidsontwikkeling en -uitvoering is het van belang om vanuit één aanspreekpunt de relatie met de wijk te onderhouden. Dit voorkomt vertroebeling en frustraties. De wijkmanager is gezien zijn/haar coördinerende rol het logische aanspreekpunt voor het contact van de gemeente met de wijk als het gaat om het strategische en tactische niveau van het wijkgerichte werken.

Taken:

- de wijkmanager is voor de in- en externe organisaties en burgers in de wijk, namens het bestuur, het centrale aanspreekpunt. Hij /zij vervult de “gastheer/vrouwfunctie”. De activiteiten die in de wijk plaatsvinden lopen in principe via de wijkmanagere wijkmanager is de verbinder die verantwoordelijk is voor het opstellen, uitvoeren en monitoren / evalueren van integrale, meerjarige wijkplannen
- de wijkmanager zorgt voor een effectieve en efficiënte doorvertaling van stedelijk beleid in de wijk

Concrete voorbeelden van deze doorvertaling zijn o.a. de doorvertaling van de structuurvisie, de uitwerking / aanpak van het speelbeleid, het gezondheidsbeleid, een afgestemde aanpak van de "achter de voordeur"problematiek en de decentralisatie AWBZ.

- de wijkmanager is direct betrokken en procesverantwoordelijk voor integrale activiteiten met bestuurlijke impact en een groot afbreukrisico
- waar nodig is de wijkmanager voorzitter van integrale wijkoverleggen (m.n. op tactisch niveau).

De wijkbeheerders (sociaal en fysiek)

De wijkbeheerders functioneren met name op het operationele niveau in de wijk. Dit betekent dat zij binnen het wijkplan met name op het uitvoeringsniveau van activiteiten en projecten actief zijn. Ze zijn daar "het gezicht" van de gemeente en vormen daar een schakelpunt tussen "buiten" en "binnen" en tussen de verschillende disciplines "binnen". Zij stemmen de uitvoering onderling en waar nodig met wijkmanager af. Ze zorgen voor draagvlak voor gemeentelijk beleid en lossen vroegtijdig problemen op en voorkomen daarmee onnodige in- en externe frustraties. Ze leveren vanuit de uitvoering een bijdrage aan het verbeteren van gemeentelijke beleidsprocessen en het bepalen van de prioriteiten.

De projectleiders van de directie Ontwikkeling en de Stadsmariniers zijn belangrijke gemeentelijke partners voor het wijkmanagement.

De projectleiders zijn toegerust om een project succesvol te realiseren. Het wijkmanagement weet hoe de wijk, voor een goed verloop van het project, het beste betrokken kan worden. Ook kan het wijkmanagement, in het geval dat een project dat door factoren van buitenaf in de vertraging schiet, zorgen voor een productieve benadering van deze vertraging, vanuit de wijk. Daar waar projecten behoorlijke impact hebben op de wijk heeft het wijkmanagement de kennis, kunde, verbindingskracht en het netwerk om de inbedding van het project in de wijk goed te laten verlopen.

De aanpak van onveiligheid is een belangrijk bestuurlijk speerpunt. De stadsmariniers hebben de responskracht en doorzettingsmacht om direct in te spelen op onveilige / overlastsituaties en criminaliteit. De stadsmariniers functioneren op wijk-, stedelijk- en regionaal niveau. Als het gaat om de aanpak van onveiligheid en overlast in de wijk, werken zij nauw samen met het wijkmanagement. Waar nodig, betrekken de stadsmariniers het wijkmanagement direct bij het oplossen van de onveiligheid/overlastsituatie. Het wijkmanagement kan bijvoorbeeld door een gerichte jongerenactiviteit (sociaal) of het verbeteren van de openbare verlichting (fysiek) een bijdrage leveren. De samenwerking tussen wijkmanagement, projectmanagers en stadsmariniers is steeds gericht op het werkenderwijs en lerenderwijs bereiken van een zo'n groot mogelijk effect "buiten". Door in de wijk de wijkmanager centraal te positioneren wordt de gemeente voor de wijk transparanter en neemt de verwarring over gemeentelijke projecten en activiteiten af. Voor overlap in de rollen wordt steeds gewaakt.

Samengevat kan gezegd worden dat de stadsmariniers, vanuit het bestuurlijk speerpunt veiligheid, toegerust zijn om onveilige situaties in de wijk te aanpakken. De projectleiders zijn toegerust om projecten te realiseren. De meerwaarde van het wijkmanagement voor de aanpak van de onveiligheidsreductie en de projectrealisatie, zit in de kennis van de wijk en de verbindingskracht. Zij hebben de kennis, kunde en verbindingskracht en beschikken over het netwerk in wijk om de activiteiten en projecten succesvol te laten verlopen.

In de samenwerking tussen wijkmanagement, projectmanagement en de stadsmariniers geldt het adagium "We doen wat nuttig en nodig is en zijn er daarbij steeds op gericht om het nuttige en nodige, in een keer goed te doen!".

zie voor de indeling bijlage 1; organogram wijkfunctionarissen

3 Wijkplannen

Zoals eerder aangegeven staat in het wijkgericht werken meerwaarde door samenwerking van wijkprofessionals in combinatie met actief burgerschap centraal. Door in de wijk samen te werken met bewoners(organisaties) en andere professionele organisaties als politie, woningbouwverenigingen, onderwijs, ondernemers wordt er meer resultaat gehaald uit de inzet. Om de wijkgerichte aanpak duurzaam succesvol te laten verlopen worden meerjarige integrale wijkplannen opgesteld.

Doel van de wijkplannen.

De plannen zijn een cruciaal instrument bij het verbeteren van de leefbaarheid in de wijk. Ze worden gekenmerkt door een krachtige, energieke, resultaatgerichte aanpak. Centraal in de plannen staat het doel, het gewenste resultaat en niet de wijze waarop het resultaat behaald gaat worden (vragen / info ophalen / analyseren). De focus ligt op de concrete uitvoering. Daarbij gaat het om te zeggen wat je doet, doen wat je zegt en laten zien dat je doet wat je zegt.

De wijk is vanuit de eigenheid / karakteristiek het logische schaalniveau waarop actief burgerschap (meedenken en meedoen vanuit betrokkenheid) gerealiseerd kan worden; "vanuit de wijk / door de wijk", keuzes maken en uitvoeren. Zo is het een plan van de wijk en een gezamenlijk contract dat zorgt voor:

- het bevorderen van de participatie / betrokkenheid en cocreatie / coproductie
- winst door samenwerken / integraliteit;
- effectiviteit door differentiatie / maatwerk;
- meer vertrouwen / meer burgertevredenheid / meer trots.

Het wijkplan is ook een middel waarmee op een maatschappelijk duurzame wijze, effectief en efficiënt resultaten tot stand komen.

Plaats van de plannen

Wijkplannen zijn tactische meerjarige integrale plannen met daar in opgenomen, per jaarschijf, een activiteiten programma. De wijkplannen zijn een uitvoeringgerichte uitwerking van het strategisch en tactisch ontwikkelbeleid (structuurvisie, gebiedsvisies, en thematische visies). De wijkplannen bestaan naast, maar ook in verbinding met Wijkontwikkeling 3.0. De wijkplannen hebben hun werking binnen de juridische (planologische) beleidskaders (bestemmingsplannen).

Eigenaarschap

Wijkzaken is opdrachtgever van de wijkplannen. De wijkmanager van Wijkzaken verbindt partijen, volgens het eerder genoemde "agora-principe", onder andere door integrale meerjarige wijkplannen. Als er meerdere partners betrokken zijn en een bijdrage leveren is er sprake van "gedeeld eigenaarschap" van het plan. Dit gezamenlijk eigenaarschap zullen we werkenderwijs vanuit de praktijk ontwikkelen. Het gaat daarbij met name om de vraag hoe wij vorm kunnen geven aan gezamenlijke resultaatverantwoording, verdeling van bevoegdheden, sturing en geïntegreerde budgetten.

Wijkbudgetten / veranderen / innovatie

Geld (wijkbudget) kan fungeren als katalysator bij het behalen van resultaat. Dit betekent echter niet dat in alle gevallen een wijkbudget ingezet moet worden om tot resultaat te komen. Een goede samenwerking / afstemming en het slim bij elkaar brengen van bestaande budgetten leidt eveneens tot de gewenste resultaten.

Verwachtingenmanagement.

Het actief managen van de verwachtingen omtrent de plannen is een belangrijke voorwaarde om de wijkplannen te laten slagen. In het kort gezegd gelden daarbij twee belangrijke principes:

- zeg vooraf wat je doet met de inbreng van bewoners
- maak keuzes pak alleen op wat je na kan komen en kom dit na.

Wijkplannen

- komen in nauwe samenwerking tussen wijkpartijen en bewoners tot stand en hebben betrekking op de leefbaarheid van het publiek domein van de wijk (welzijn / gezondheid / zorg / milieu / cultuur en openbare ruimte);
- elke wijk / elk wijkplan kent zijn eigen leefbaarheidsthema's
- gaan primair over maatschappelijk beheer; dit zijn beheeractiviteiten die op wijkniveau via coproductie / cocreatie tot stand komen of op wijkniveau beïnvloedbaar zijn
- spelen primair geen rol in de prioritering van het thematisch beheer. Met thematisch beheer wordt hier het beheer van de infrastructuur zoals wegen, bruggen/viaducten, riolering bedoeld. Dit wordt primair stedelijk geprogrammeerd en wordt als vaststaande activiteit in het wijkplan opgenomen.
- gaan over integraal beheer; het beheer komt integraal tot stand; er is maximale samenwerking / afstemming met andere partners als corporaties, welzijnsstichting en politie;
- gemeentelijk beleid is geldend voor de wijk. Daar waar gemeentelijk beleid specifiek ingaat op de wijk, (gebiedsvisies, bestemmingsplannen en dergelijke) wordt het als kader in de wijkplannen opgenomen.
- komen tot stand op basis van goede communicatie. Een goede communicatiestrategie en een goed communicatieplan is een essentiële voorwaarde onder de plannen;
- hebben al naar gelang de dynamiek in een wijk een werkingsduur van 2 - 4 jaar (evt. met een mogelijke verlenging).
- wijkplannen worden gemonitord (wijkmonitor) en geëvalueerd;

Indeling wijkplannen

Algemeen geldt dat de wijkplannen, pakkend, beeldend en compact zijn. Geen dikke nota's, waarbij alle energie gaat zitten in het opstellen daarvan, maar compacte "briljante pareltjes" die energie geven en enthousiasmeren. Plannen die alle ruimte bieden voor een situationele aanpak en maatwerk. Dit betekent ook dat de wijken niet extra belast worden bij het opstellen van wijkplannen; daar waar er bijvoorbeeld al analyses van de wijk gemaakt zijn gebruiken we deze voor de wijkplannen en gaan we niet nogmaals analyseren.

De basisindeling voor de wijkplannen.

algemeen / vooraf

- enthousiaste wervende "visie", waarin centraal staat het vergroten van de kwaliteit van de leefbaarheid in de wijk, van buiten naar binnen, door samenwerking met partners (georganiseerd/niet georganiseerd; professional/vrijwilliger) en bewoners in de wijk.
- beeldend en compact.

1. inleiding (1 pag.) doel: uitleg over het plan.

- Het plan is een plan van de wijk, niet alleen van de gemeente en haar professionele partners
- op basis van een gezamenlijke analyse worden gezamenlijk de op te pakken thema's benoemd en vastgesteld
- deze thema's worden vertaald op activiteitsniveau in een uitvoeringsprogramma in jaarschijven;
- het uitvoeringsprogramma functioneert als een contract dat betrokken partners bindt.
- integraliteit en het belang van samenwerken en een gezamenlijke inbreng en verantwoordelijkheid staat centraal
- doel van het wijkplan, opbouw, planperiode.

2. inventarisatie / analyse. (max. 5 pag.) doel: transparant maken van wat er speelt in de wijk

Ontwikkelingen in de wijk zoals die door de wijkbewoners, de wijkprofessionals gezien worden. Het beleid waarop deze ontwikkelingen zijn gebaseerd. Voorbeelden zijn: de buurtonderneming, aanpassing van de wijkvoorzieningen, inbreidingen, speellandschap etc. (het gaat om met name om de uitvoeringsprogramma's onder beleidsplannen).

Onderwerpen van de inventarisatie / analyse:

- waardering van de wijk en aandachtspunten bewoners/gebruikers; (knelpunten, wensen, eigen initiatieven) (via schouwen / enquêtes / gesprekken...);
- dagelijkse aandachtspunten; info (signalen, wensen, knelpunten) uit de "dagelijkse praktijk" in de wijk van wijkprofessionals (gemeente, corporaties, onderwijs, welzijn, politie etc.), aandachtspunten die direct op te pakken zijn; (via interviews);
- kwaliteit van (de sociale en fysieke infrastructuur) van de wijk (technische staat en gebruikskwaliteit) via inspecties, evaluaties, de wijkmonitor; burgerenquête etc.
- beleidsmatige aandachtspunten; info (signalen, wensen, knelpunten) van professionals bijv. vergrijzing, arbeidsparticipatie, die een planmatige aanpak vragen; (via interviews);

3. de aanpak "wat wel / wat niet / wat later" (max. 2 pag.). Wijkbewoners, partners in de wijk en de gemeente komen op basis van de analyse tot een gezamenlijke strategiebepaling (een afweging van welke onderwerpen opgepakt gaan worden).

doel: informeren over welke zaken de komende jaren met elkaar opgepakt gaan worden.

- SWOT; welke onderwerpen zijn "sterk" / "zwak", vormen een kans of zijn een bedreiging;
- uitwerking SWOT in streefbeelden; welke onderwerpen zullen op grond van de SWOT via gezamenlijke prioritering vanuit de wijk de komende jaren worden opgepakt.
- Stedelijk geprogrammeerde thema's/onderwerpen zullen daarbij randvoorwaardelijk opgenomen worden.

4. de activiteiten (jaarschijf) (1 pag.) doel: informeren over het concrete uitvoeringscontract;

- jaarcontract;concrete afspraken "wie doet wat";
- concrete activiteiten / projecten

4 Uniforme gebiedsindeling

Een effectieve en efficiënte wijkgerichte aanpak kan niet zonder een eenduidige, door iedereen gehanteerde gebiedsindeling met eenduidige gebiedsgrenzen. Het CMT heeft daarom ook opdracht gegeven tot het opstellen van een uniforme algemeen gehanteerde gebiedsindeling. Een gemeentelijke projectgroep uniforme gebiedsindeling heeft sleutelfiguren binnen de gemeente en direct betrokken professionals buiten de gemeente, geëncquêteerd met betrekking tot de door hen gebruikte gebiedsindelingen. De uitkomsten van de enquête zijn verwerkt tot een voorstel: Een uniforme gebiedsindeling (zie bijgevoegde kaart met conceptindeling). De gemeente Breda hanteert de volgende bestuurlijk (college) vastgestelde gebiedsindelingen, weergegeven op een kaart die door iedereen is te raadplegen:

1. De Buurt

De gemeente hanteert (naar binnen en buiten) de buurt als uniforme, algemeen gebruikte gebiedsindeling. Motief: de buurt heeft als eenduidige entiteit binnen en buiten de gemeente betekenis omdat de (onderzoeks)gegevens (CBS en O&I) gegenereerd worden op buurtniveau en de gehanteerde buurtindeling en deze indeling en benaming binnen en buiten de gemeente uniform gehanteerd wordt.

2. De Wijk

Voor het gebiedsgericht werken wordt de wijkindeling als gebiedsindeling gehanteerd. De afdeling Wijkzaken van de directie Beheer is primaire partij met betrekking tot de wijkindeling en geeft, na afstemming met andere partijen, de indeling van Breda in wijken aan.

De wijkindeling is gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

- de grootte van de wijk wordt bepaald door een gebiedsgrootte waarop de bewoners/gebruikers zich betrokken voelen
- de wijk indeling matcht over het algemeen ook met de indelingen die ook door wijk- en dorpsraden, ondernemersverenigingen en andere vertegenwoordigende organisaties gehanteerd worden
- de wijkindeling loopt vaak ook langs "historische grenzen" langs gebieden die een eigen historie kennen, denk bijvoorbeeld aan de voormalige randgemeenten, Princenhage en het Ginneken
- als laatste wordt de grootte van een wijk ook bepaald door een voor een goede uitvoering van wijkactiviteiten, gewenste schaalniveau
- Wijken doorsnijden de buurten niet.

De wijkindeling wordt door elke afdeling binnen de gemeente gebruikt voor het wijkgericht werken, tenzij er motieven voor bestaan om daar van af te wijken ("ja tenzij principe").

3. Het District

Een aantal afdelingen van de gemeente werken districtsgewijs. Om reden van effectiviteit en efficiëntie wordt, naast de wijk- en buurtindeling, intern binnen de gemeente, het district, als administratieve gebiedsindeling, gebruikt. De districtsgrenzen zijn bepaald in de vastgestelde omslag Stadsmariniers (dec. 2010). Voor het werken met de districtsindeling geldt eveneens het "ja tenzij principe". Ook geldt voor de districtsgrenzen dat deze niet de buurt / wijkgrenzen mogen doorsnijden

Bepalen en wijzigen van grenzen van gebieden

Voor het bepalen en wijzigen van de begrenzing van een gebied kunnen, naast inhoudelijke motieven (beleid en uitvoeringsmotieven), ook motieven vanuit goed gegevensbeheer gelden. Hoe het bepalen en wijzigen van de gebiedsindeling geregeld wordt, krijgt zijn plaats in de uitwerking van de uitgangspunten voor het gemeentelijk gegevensbeheer (een van de opdrachten organisatieontwikkeling St@dswijs).

Zie voor de indeling bijlage 2; gebiedsindeling

5 Vervolg, hoe worden de wijkplannen over de stad uitgerold?

Niet alle wijken kunnen en hoeven tegelijkertijd van een wijkplan voorzien worden. Dat heeft met de personele capaciteit te maken maar ook met de situatie waarin de wijk zich bevindt. Een aantal criteria zijn bepalend voor de volgorde van de wijken waar wijkplannen voor gemaakt worden:

- Wijken die in de eindfase zitten van de wijkontwikkeling en waar een actieve overgang van wijkontwikkeling naar wijkbeheer gemaakt moet worden, hebben hoge prioriteit. Sommige wijken zitten in het kader van wijkontwikkeling 3.0. midden in een ontwikkelingsproces. Het opstellen van wijkplannen is in deze fase een te grote belasting voor de wijk. Ook zou je kunnen zeggen dat voor die wijken al "een wijkplan met het accent op de wijkontwikkeling" opgesteld is. M.n. voor de Haagse Beemden en de Driesprong geldt dat momenteel het accent sterk ligt op de wijkontwikkeling.
- Het enthousiasme van bewoners/ ondernemers / een actieve bewoners/ondernemersparticipatie.
- Geplande stedelijke projecten zoals de Biomassacentrale, die impact hebben op de omgeving en daarom om een goede inbedding in de wijk vragen.
- Wijken waar een gebiedsvisie / IDOP is gemaakt.
- Wijken die in het kader van het uitvoeringsprogramma van de structuurvisie een accent krijgen.

Op basis van de criteria wordt in de hiernavolgende tabel een voorstel gedaan voor de uitrol van de wijkplannen. In het voostel wordt een onderscheid gemaakt tussen de plannen waarvoor we bestuurlijke goedkeuring vragen om deze in 2012/2013 op te stellen.

Jaar	Wijk	Motivatie
2012/2013	Woonwijken: Fellenoord / Schorsmolen	Dreigend verval (sociaal en fysiek), mogelijke herontwikkelingen (upgrading), relatie (Nieuwe) Haagdijk –woongebieden (kansen lokale economie).
	Brabantpark (excl. Driesprong)	Vervolg op afgeronde gebiedsvisie, inbedding Biomassacentrale, aanpak tegenstellingen in de wijk (wijk in balans). Actieve bewonersparticipatie.
	Heuvel	Actieve overgang van wijkontwikkeling naar wijkbeheer; er mag geen "gat" vallen.
	Bavel en nieuw Wolfslaar	Vervolg op IDOP (Integraal Dorps Ontwikkelingsplan), aandacht voor relatie Nieuw Wolfslaar, ontwikkeling Bavelse Berg. Actieve bewonersparticipatie.
	Hoge Vucht Doornbos/Linie	Relatief groot uitvoeringsprogramma wijkontwikkeling, met veel actieve spelers, waarin aangegeven dat er voor Hoge Vucht een wijkplan wordt opgesteld, pilot buuronderneming. Actieve overgang van wijkontwikkeling naar wijkbeheer.
	Prinsenbeek	Vanuit het enthousiast en actief bewonersnetwerk.
	Chassepark	Vanuit het enthousiast en actief bewonersnetwerk.
	Ijpelaar/Overakker	Vanuit de grondwaterproblematiek en de betrokkenheid van bewoners daarbij in combinatie met herriolering
	Haagpoort/Tuinzicht	Geschakeld met de wijkontwikkeling.
	Princenhage	In relatie tot de actualisatie van het bestemmingsplan in combinatie met een actief bewonersnetwerk
	Boeimeer	Vanuit een vernieuwd enthousiast, actief bewonersnetwerk.
	Belcrum / Stationskwartier	Geschakeld met de bouw van het Station (Via Breda).
	Bedrijventerreinen: de Mark en Hazeldonk / Meer	Actieve ondernemersverenigingen die kansen in het kader van parkmanagement actief willen oppakken. Bij Hazeldonk is er ook sprake van een wens tot actieve samenwerking tussen de Nederlandse en Belgische partijen.

6 Communicatie en financiën

Communicatie

De communicatie rond de wijkplannen knippen we in twee fases. Er vindt communicatie met betrokkenen plaats rond het opstellen van de wijkplannen en gedurende de uitvoering van de wijkplannen. Hieronder geven we per fase de uitgangspunten voor communicatie. Na vaststelling van dit plan van aanpak wordt een uitgebreider communicatieplan opgesteld.

Fase opstellen wijkplannen:

- Doel: netwerk tot stand brengen en cocreatie. Samen met direct betrokkenen tot een wijkplan komen voor de wijken die hiervoor in aanmerking komen. Ofwel communicatie richt zich op het totstandkomen en 'vullen' van de wijkplannen;
- Met direct betrokkenen (professionals vanuit gemeente en andere organisaties, vertegenwoordigers uit de wijk) wordt fysiek contact gezocht om input voor de wijkplannen te vergaren. Door middel van: ateliers en interviews.
- Insteek: Aansturen op eigen verantwoordelijkheid en eigen bijdragen. In het 'contract' (wijkplan) wordt vastgelegd wat ieders bijdrage is.
- Communicatie naar indirect betrokkenen (overige inwoners van de stad, commissie/ raadsleden) vindt in deze fase vooral plaats door middel van persberichten / briefing, via breda.nl en overige relevante platforms (denk aan wijkwebsites of posts op facebook).

Fase uitvoering wijkplannen:

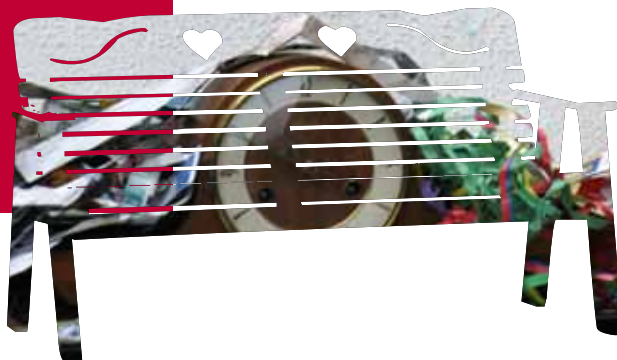
- Doel: netwerk onderhouden en communicatie over acties uit de wijkplannen. Communicatie is in deze fase daarom vooral taakgerelateerd.
- Met direct betrokkenen, die vaak 'eigenaar' van een actie zullen zijn (professionals vanuit gemeente en andere organisaties, vertegenwoordigers uit de wijk) onderhoudt de wijkmanager in de eerste plaats contacten dmv gesprekken en overleg. Ook kan gedacht worden aan digitale mogelijkheden om het netwerk te onderhouden, zoals via chat of sociale platforms.
- Insteek: taakgerelateerde communicatie betekent dat je per onderdeel uit het wijkplan bekijkt hoe de communicatie het best kan worden ingestoken.
- Communicatie naar indirect betrokkenen vindt op dezelfde wijze plaats als in fase 1.

Financiën

Het wijkgericht werken richt zich op het bundelen van beleidskaders en bijbehorende budgetten. Voor projecten en activiteiten waar extra middelen nodig zijn worden de gangbare besluitvormingsprocedures gevolgd, in samenspraak met verantwoordelijke afdelingen. Middelen om het proces van wijkplannen te ondersteunen zijn bestemd binnen het budget van Wijkzaken. Daarbij moet vooral worden gedacht middelen voor communicatieve activiteiten en monitoring / evaluatie.

B

Bijlage

Bijlage 1 Organogram wijkfunctionarissen*

Breda Noord West:

Afdeling Wijkzaken directie Beheer:

wijkgericht werken (beheer):

Irma Dekker	wijkmanager
Francien Bogmans	sociaal wijkbeheerder
Peter Bosman	fysiek wijkbeheerder

Afd. Wonen en Samenleven directie Ontwikkeling:

wijkontwikkeling Haagse Beemden:

Jan Franken	manager wijkontwikkeling
-------------	--------------------------

Kabinet:

veiligheid:	
Harrie Bus	stadsmarinier

Breda Noord Oost

Afdeling wijkzaken, directie Beheer:

wijkgericht werken (beheer)

Irma Dekker	wijkmanager
Angelo Gommeren	sociaal wijkbeheerder
Ton van Hees	fysiek wijkbeheerder

Afd. Wonen en Samenleven directie Ontwikkeling:

wijkontwikkeling Hoge Vucht, Doornbos-Linie:

Debby den Heijer	manager wijkontwikkeling
Marlijn Lodewijks	manager wijkontwikkeling

Kabinet:

veiligheid	
Frank Ewals	stadsmarinier

Centrum:

Afdeling Wijkzaken directie Beheer:

wijkgericht werken (beheer):

Henk van de Corput	wijkmanager
Stan Sadee	sociaal wijkbeheerder
Guus van Alphen	fysiek wijkbeheerder

Kabinet:

veiligheid:	
Henk Boelens	stadsmarinier

Breda Zuid West:

Afdeling Wijkzaken directie Beheer:

wijkgericht werken (beheer):

Harrie Verhallen	wijkmanager
Stan Sadee	sociaal wijkbeheerder
Wiet Kerkhoven	fysiek wijkbeheerder

Afd. Wonen en Samenleven directie Ontwikkeling:

wijkontwikkeling Haagpoort/Tuinzicht, (Heuvel):

Mirjam van de Wijgert	manager wijkontwikkeling
-----------------------	--------------------------

Kabinet:

veiligheid:	
Carla Doorman	stadsmarinier

Breda Zuid Oost:

Afdeling wijkzaken, directie Beheer:

wijkgericht werken (beheer)

Harrie Verhallen	wijkmanager
Ed Riemens	sociaal wijkbeheerder
Karel Snijers	fysiek wijkbeheerder

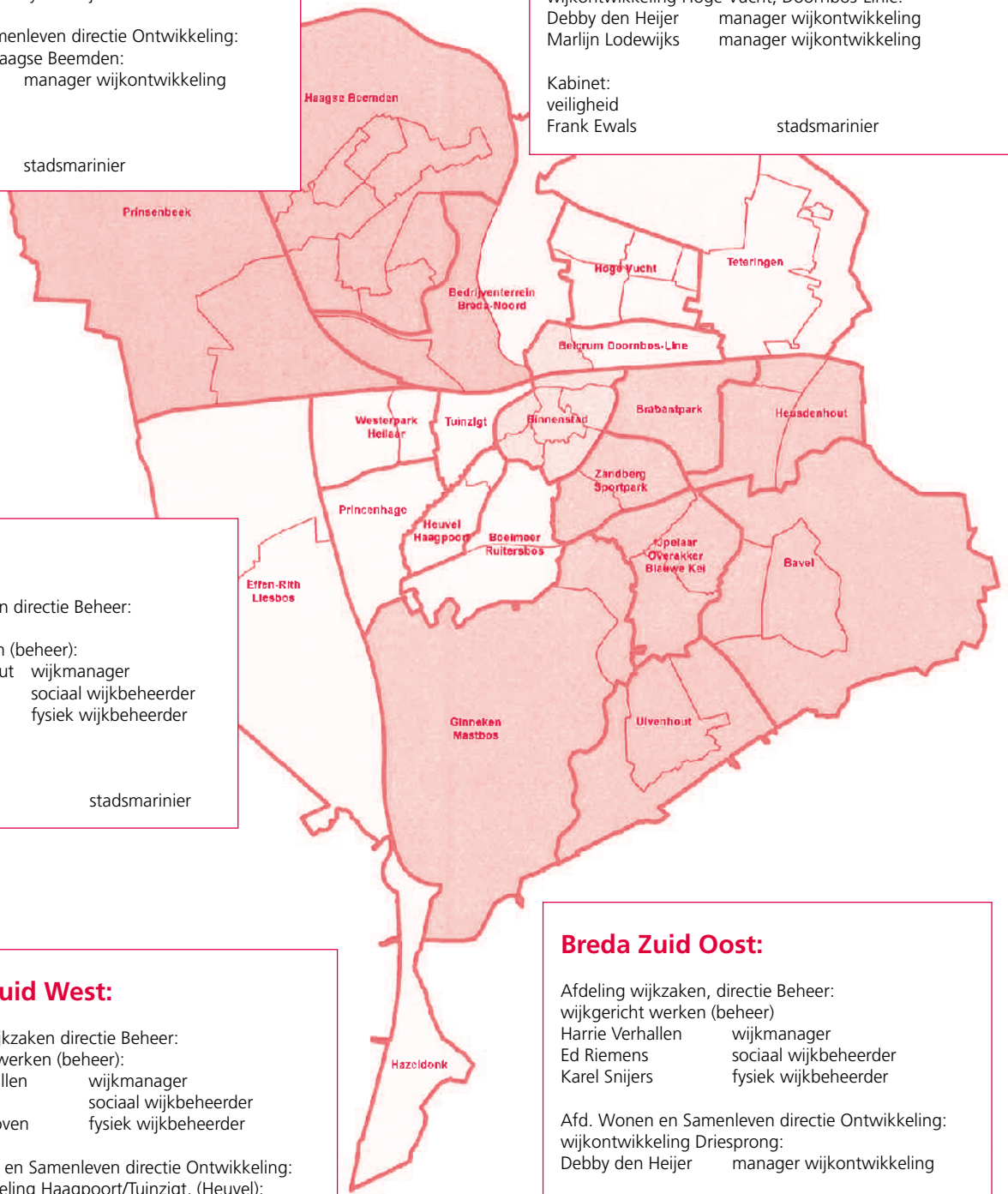
Afd. Wonen en Samenleven directie Ontwikkeling:

wijkontwikkeling Driesprong:

Debby den Heijer	manager wijkontwikkeling
------------------	--------------------------

Kabinet:

veiligheid	
Henk Smits	stadsmarinier

*) Vanuit andere afdelingen zijn er m.b.t. projecten diverse projectmanagers in de wijken actief.

Bijlage 2 Concept district, wijk en buurt indeling

